

Luxembourg, 12. september 2011

PRESSEMELDING 8/2011

Dom i sak E-16/10 *Philip Morris Norway AS mot staten v/Helse- og omsorgsdepartementet*

NASJONALE REGLER SOM FORBYR SYNLIG OPPSTILLING AV TOBAKKSPRODUKTER KAN I VISSE TILFELLER UTGJØRE ET TILTAK MED TILSVARENDE VIRKNING SOM EN KVANTITATIV IMPORTRESTRIKSJON ETTER EØS-AVTALEN ARTIKKEL 11

Et totalforbud mot reklame for tobakkvarer har vært i kraft i Norge siden et slikt forbud ble innført i 1973. I 2009 vedtok Norge lovgivning som utvidet reklameforbudet til et forbud mot synlig oppstilling av tobakkvarer og annet røykeutstyr. Forbudet mot synlig oppstilling tillater ett unntak idet det ikke gjelder for spesialforretninger for tobakk.

Tobakksselskapet Philip Morris reiste søksmål for å få forbudet mot synlig oppstilling satt til side. Oslo tingrett, som saken står for, ba EFTA-domstolen om en rådgivende uttalelse, med spørsmål om EØS-avtalen artikkel 11 skal forstås slik at et generelt forbud mot synlig oppstilling av tobakksprodukter utgjør et tiltak med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriksjon på den frie bevegelse av varer.

Under forutsetning av at det foreligger en slik restriksjon, ble EFTA-domstolen også spurt om hvilke kriterier som vil være avgjørende for å fastslå om et oppstillingsforbud begrunnet i målet om redusert tobakksbruk i befolkningen generelt og blant unge spesielt, vil være egnet og nødvendig av hensyn til folkehelsen.

I dommen avsagt i dag, uttaler EFTA-domstolen at et slikt forbud mot synlig oppstilling av tobakksprodukter som saken gjelder, utgjør et tiltak med tilsvarende virkning som en kvantitativ importrestriksjon etter EØS-avtalen artikkel 11, dersom forbudet faktisk påvirker markedsføringen av produkter importert fra andre EØS-stater i større grad enn det påvirker markedsføringen av importerte produkter som inntil nylig ble produsert i Norge. EFTA-domstolen bemerker at det er den nasjonale domstol som må vurdere om anvendelsen av nasjonal lovgivning har en slik virkning, eller om en slik virkning ikke klart kan fastslås og derfor er for usikker eller indirekte til å utgjøre en handelshindring.

Vedrørende rettferdiggjøringen av en slik restriksjon, uttaler EFTA-domstolen at lovgivning som har til formål å kontrollere forbruket av tobakk for å forebygge skadevirkningene av tobakksbruk på menneskers helse, klart gjenspeiler hensynet til helse som anerkjennes i EØS-avtalen artikkel 13. I denne sammenheng legger EFTA-domstolen til grunn at et tiltak som forbyr synlig oppstilling av tobakksprodukter, som det denne sak gjelder, etter sin art synes egnet til å begrense, i alle fall på lang sikt, forbruket av tobakk i den berørte EØS-stat. I mangel av klare bevis for det motsatte, kan et tiltak av denne type således ses som egnet til å beskytte folkehelsen.

EFTA-domstolen legger til grunn at det er de nasjonale myndigheter som må godtgjøre at reglene er nødvendige for å oppnå det erklærte mål, og at målet ikke kan nås ved bruk av mindre omfattende forbud eller restriksjoner eller ved forbud eller restriksjoner som påvirker samhandelen innenfor EØS-området i mindre grad. Når det gjelder den videre vurdering av om mindre inngripende tiltak enn forbudet mot synlig oppstilling kunne gi et tilsvarende resultat, uttaler EFTA-domstolen at vurderingen bør overlates til den nasjonale domstol på grunnlag av alle rettslige og faktiske forhold i saken. Undersøkelsen av forholdsmessigheten og virkningene av tiltakene som er iverksatt, bygger på faktiske forhold som den anmodende domstol har bedre forutsetninger for å foreta enn EFTA-domstolen.

Dommen er tilgjengelig i fulltekst på Internett, se www.eftacourt.int.

Denne pressemelding er ikke et offisielt dokument. Vennligst merk at EFTA-domstolen ikke kan kommentere saken.